

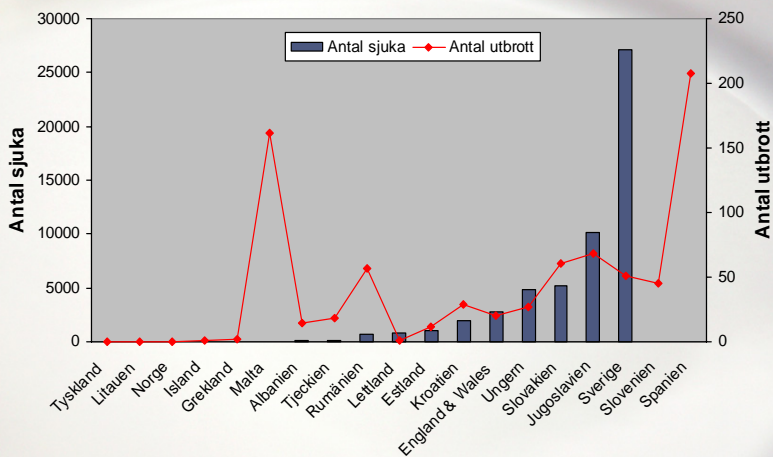
Vad är viktigast för säkert dricksvatten ?

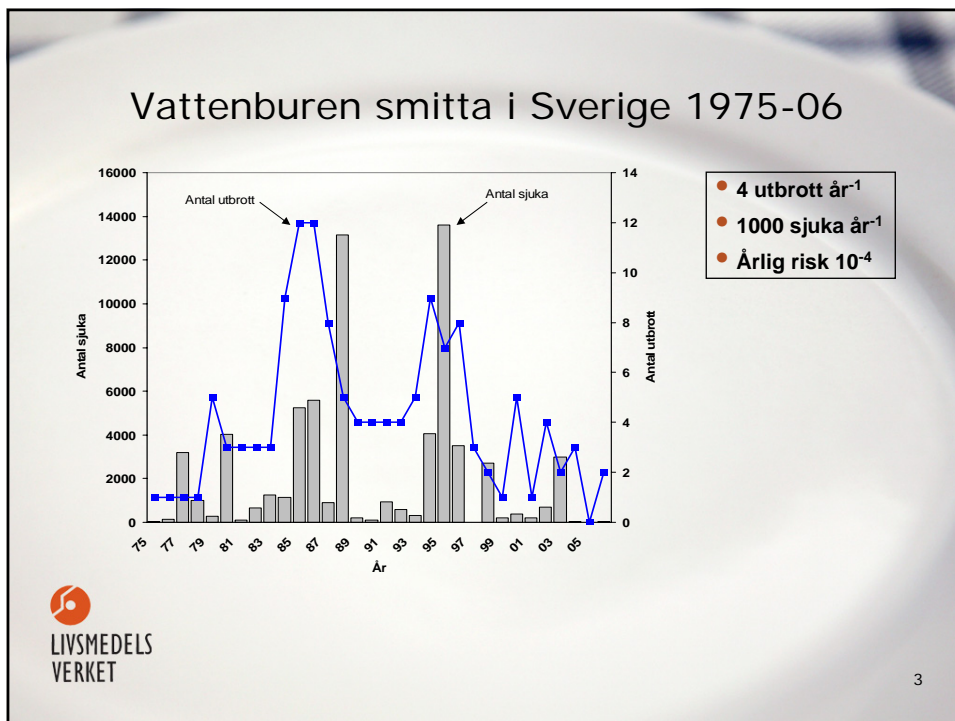
Torbjörn Lindberg
Tillsynsavdelningen
Enheten för inspektion

Vattenburen smitta i Europa 1986-96

Kramet *et al.* 2001. Waterborne diseases in Europe – 1986-96. Journal AWWA 93(1) sid 48-53

Kokningsrekommendationer per år

- Cirka 50 händelser
- 1-250 dagar
- Mest på grundvattenverk (83 %)
- Mest juli – oktober (66 %)
- Utslaget på alla kokar var 15:e svensk sitt dricks-vatten en dag

Fortsätt koka vattnet!

Källa: Kommunernas rapportering till Livsmedelsverket 1998-2006

**LIVSMEDELS
VERKET**

Kvalitetsproblem – enligt kommunrapporteringen

Cirka 15 procent av de kommunala anläggningarna har återkommande kvalitetsproblem

Problemtyp	% av de kommunala anläggningarna	
	Kemiska	Mikrobiologiska
Hälsorelaterade	4 ¹	5 ²
Tekniska/estetiska	8 ³	Enstaka ⁴

¹Fluorid, radon, arsenik, pesticider

²Indikatorbakterier

³Järn, mangan

⁴Mikrosvamp, aktinomyceter, efterväxt

Kvalitetsproblem – enligt media och normerande kontroller

- Kvalitetsproblem vid i genomsnitt en allmän (kommunal) anläggning per vecka. Konsumenter (media) reagerar
  - 50 % estetiska
  - 50 % hälsorelaterade
    - 10 % kemiska
    - 90 % mikrobiologiska
- Återkommande kvalitetsproblem vid cirka 25 % av de kommunala dricksvattenanläggningarna (normerande kontroller)

Ledningsnät i Sverige

- Medelålder ca 35 år
- Beräknad livslängd ca 70-100 år
- Förnyelsetakt ca 230 år

- Hälften av tillfrågade VA-chefer anser att anlagen för ledningsnäten är otillräckliga
- Hälften av tillfrågade kommuner med 10 - 25 000 innevånare saknade förnyelseplan

Källor: Vatten- och avloppsverksföreningen 1995
Svenskt Vatten 2004, 2007

Offentlig kontroll i praktiken ?

”Vår offentliga kontroll innebär att jag får kopior på alla enskilda analysprotokoll. Jag kontrollerar att vattnet är tjänligt, och därefter sätter jag kopian i en pärm. Om vattnet skulle vara tjänligt med anmärkning eller otjänligt ringer jag VA och frågar vad de tänker göra åt det. Ibland tar vi själva några extra prov”

Snålt med tid för offentlig dricksvattenkontroll

- Cirka 4 timmar per anläggning i medeltal
- Stora variationer mellan kommuner
- Mellan 7 och 28 kontrollmyndigheter rapporterade 0 timmar 2006-2008

Problem med offentliga kontrollen (1)

- En typisk kommun 2007
  - Avvikelse på 50 % av kontrollområdena (30-83 %)
- Kommunen är livsmedelsföretagaren *och* kontrollmyndigheten
  - Jäv
  - Abdikation från kontrolluppdraget
  - Informella kontakter ersätter
- Dokumenterade förfaranden saknas
- Kontrollmetoder
  - Efterkontroll i stället för förebyggande arbete
  - Inspektion i stället för revision

Problem med offentliga kontrollen (2)

- Bristande kunskap om processteknik
- Bristande regelkunskap
  - Miljö- eller hälsoskyddsinspektörer ovana med livsmedelslagstiftningen
  - Dricksvatten ett ovanligt livsmedel för livsmedelsinspektören
- Svårt att få acceptans för HACCP
  - Två av 19 dricksvattenanläggningar hade genomfört faroanalys enligt HACCP-principerna

Några viktiga förutsättningar för en bra dricksvattenkvalitet

- Bra råvatten
  - Kunskap om kvaliteten
- Bra beredning i vattenverket
  - Säkerhetsbarriärer
- Bra distributionsanläggning
  - Planer för förnyelse och underhåll
- Kompetenta verksamhetsutövare
- Effektiv myndighetsutövning
  - Kompetens och kontrollmetoder och -tid

